

Αναστασία Ευσταθίου

Ο λαγός ο Πολύδωρος και η Πουά η πασχαλίτσα

Τα έθιμα της άνοιξης

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
Ελένη Παπαδημητρίου

 κίτρινη κλωστή δεμένη

Τίτλος: Ο λαγός ο Πολύδωρος και η Πουά η πασχαλίτσα. Τα έθιμα της άνοιξης.

Συγγραφέας: Αναστασία Ευσταθίου
Εικονογράφηση: Ελένη Παπαδημητρίου
Γλωσσική επιμέλεια: Κατερίνα Τσιούμα

Πρώτη έκδοση: Σεπτέμβριος 2015
ISBN: 978-618-5151-03-4

Εκδόσεις
Κόκκινη κλωστή δεμένη
www.kokkiniklostibooks.gr

Μαιζώνος 20-22, 262 23 Πάτρα
Τηλ.: 2610 226.453
E-mail: kokkiniklosti@gotsis.net.gr

Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία: Ταχύτυπο
E-mail: info@tachytypo.gr

Απαγορεύεται, σύμφωνα με τον Ν. 2121/1993 και το Διεθνές Δίκαιο που ισχύει στην Ελλάδα, η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, η διασκευή του βιβλίου αυτού με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς την έγγραφη άδεια του εκδότη.

Περιεχόμενα

Το βασίλειο του αγρού	7
Το σπίτι της αλήθειας	8
Το Μπιλιέτο	12
Πρώτη Μάρτη	18
Τα κάλαντα της Χελιδόνας	18
Οι αγερμοί της Ειρεσιώνης	23
Μάθημα για την άνοιξη	25
Το Μαρτιάτικο	27
Από πού πήρε το όνομά του ο Μάρτης	29
Παροιμίες για τον Μάρτη	30
Επίσκεψη στη Νέλα την κουνέλα	32
Η Νηστεία της Σαρακοστής	37
Σάρα η Σαρακοστή	40
Η κυρα-Σαρακοστή	44
Οι Λαζαρίνες	47
Πάσχα	50
Κάλαντα από τις Λαζαρίνες	52
Τα Λαζαράκια	53
Τα κάλαντα του Λαζάρου	57
Η Βάιση	58
Κυριακή των Βαΐων	60
Ο Τσικουλάτας	64
Σοκολατένιοι λαγοί	67
Η Κοκό η κότα	69
Βάψιμο αβγών	71
Τα αβγόδεντρα	74

Το κάψιμο του Ιούδα	79
Στολισμός Επιταφίου	81
Τα Χριστολούλουδα	81
Ο Ιούδας	81
Επιτάφιος	84
Περιφορά Επιταφίου	86
Το έθιμο της Δέησης	89
Λαμπριάτικα αερόστατα	90
Ανάσταση με βεγγαλικά και αερόστατα	92
Κούνιες ή αιώρες;	98
Η Αγάπη	99
Οι κούνιες της Λαμπρής	100
Ηριγόνη, η κόρη της Άνοιξης	104
Πρωτομαγιά	111
Η εκλογή του Βασιλιά του Αγρού	118
Σημειώσεις	138
Δράσεις για παιδιά	139

Κόκκινη κλωστή δεμένη
στην ανέμη τυλιγμένη,
δώσ' της κλώτσο να γυρίσει,
παραμύθι ν' αρχινίσει...

Το βασίλειο του αγρού

Ο γερο-ασβός ήταν εδώ και χρόνια ο Βασιλιάς του Αγρού. Μόνο που ήταν πια πολύ ηλικιωμένος για να κυβερνήσει το βασίλειο. Ένιωθε πολύ κουρασμένος, ιδιαίτερα την ημέρα, για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα του αγρού. Ίσα που κατάφερνε να βγει από τη φωλιά του, κι αυτό πάντα τη νύχτα, για να βρει τροφή για την οικογένειά του. Τα είχε τα χρονάκια του και σε πολλά πράγματα δεν μπορούσε πια να προσφέρει στον τόπο του. Ο αγρός ήταν ακυβέρνητος και αυτό δημιούργουσε αρκετούς κινδύνους για τους κατοίκους του, τα ζώα, τα έντομα και τα φυτά.

Ποιος θα τον διαδεχόταν, όμως, στον βασιλικό θρόνο; Ποιο από τα ζώα θα διεκδικούσε τη θέση του ασβού, που τόσα χρόνια κυβέρνησε με γνώση και σύνεση τον τόπο; Τόσα χρόνια ήταν παράδειγμα δίκαιου κυβερνήτη. Άκουγε με προσοχή κάθε κάτοικο του αγρού και έδινε λύση στο πρόβλημά του.

Τα ζώα κάθισαν κάτω από το μεγάλο πλατάνι που γίνονταν οι συγκεντρώσεις των κατοίκων του αγρού. Ήσαν όλα εκεί. Ο λαγός, η χελώνα, η αλεπού, η νυφίτσα, το φίδι, ο κάστορας, το τσακάλι, ο τυφλοπόντικας και ο σκαντζόχοιρος. Τα πουλιά, ο κούκος, η κουκουβάγια και ο πελαργός κάθισαν πάνω στα κλαδιά του δέντρου. Στις ρίζες του, πάνω στα πέταλα μιας αγριοτριανταφυλλιάς, κάθισε η πασχαλίτσα με τις πεταλούδες.

Αποφάσισαν ότι είχε έρθει η ώρα ο γερο-ασβός να παραδώσει τα ηνία της εξουσίας σε έναν νεότερο. Ο νέος Βασιλιάς, όμως, του Αγρού θα έπρεπε να έχει αρκετά χαρίσματα. Δεν αρκούσε μόνο η γρηγοράδα, η εξυπνάδα, η ταχύτητα, ακόμα και η ικανότητα που είχαν κάποια ζώα να καμουφλάρονται. Ήθελαν, βέβαια, έναν βασιλιά με τα χαρίσματα που τον είχε προικίσει η φύση, αλλά και έναν που θα είχε και γνώσεις! Ο νέος Βασιλιάς του Αγρού θα κέρδιζε με το μυαλό του τον διαγωνισμό που θα προκηρυσσόταν και θα φορούσε το βασιλικό στέμμα.

Ο διαγωνισμός αυτή τη φορά θα είχε θέμα την «Άνοιξη». Κάθε υποψήφιος θα έπρεπε να γνωρίζει τα πάντα για την εποχή αυτή του χρόνου, ώστε να αναδειχτεί ο άξιος νικητής του θρόνου. Κι αυτό γιατί η άνοιξη είναι η μητέρα όλων των εποχών. Αναγεννά τους αγρούς από τον ύπνο του χειμώνα. Ξεσκεπάζει τη βαριά κουβέρτα του χιονιά. Τα δέντρα φορτώνονται με μπουμπούκια, για να γεννήσουν αργότερα τους καρπούς τους. Η φύση χαίρεται και ανθοφορεί. Ο καιρός ανοίγει. Ο ουρανός αλλάζει χρώματα. Η πλάση τυλίγει στην ηλιόλουστη αγκαλιά της όλα τα πλάσματα της φύσης. Την άνοιξη, η ζωή νικά τον θάνατο. Η φύση ανασταίνεται. Ακόμα και τα ζώα ανανεώνονται και μαζί με τα φυτά φτιάχνουν ένα νέο σκηνικό, για να υποδεχτούν την ομορφότερη εποχή του χρόνου.

Οι άνθρωποι για να τιμήσουν την άνοιξη έχουν επινοήσει έθιμα που τα έχουν συνδέσει με θρησκευτικές γιορτές. Τα έθιμα αυτά έρχονται αναλλοίωτα από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας. Κάποια συνδέονται με την αρχή της άνοιξης, άλλα με τη Σαρακοστή ή το Πάσχα και άλλα με τη γη. Για όλους αυτούς τους λόγους οι κάτοικοι του αγρού αποφάσισαν το θέμα της «Άνοιξης». Και ο νέος βασιλιάς θα έπρεπε να γνωρίζει τα πάντα γι' αυτή την εποχή που χαρίζει τόσα πολλά σε όλους τους ζωντανούς οργανισμούς.

Το σπίτι της αλήθειας

Ο Πολύδωρος ο λαγός ήταν αναμφισβήτητα το πιο γρήγορο ζώο του αγρού, επομένως και ένας από τους διεκδικητές του βασιλικού θρόνου. Κανείς δεν του παράβγαινε στο τρέξιμο, στην ταχύτητα και στην πονηριά. Μάλιστα ήταν παρασημοφορημένος για την ταχύτητά του. Πλάκα τα γαλόνια κάτω από τα τουρλωτά αυτιά του. Σε όλους τους αγώνες δρόμου έβγαινε πρώτος. Πρώτο βραβείο στην επιτάχυνση, πρώτο βραβείο για τα πιο μεγάλα πηδήματα στον ξύλινο φράχτη του

ιππικού ομίλου που συνόρευε με τον αγρό. Πρώτο βραβείο για την καλύτερη διαδρομή ανώμαλου εδάφους πάνω στο δασωμένο λοφάκι της Αγίας Λεύκας. Το γιατάκι του ήταν γεμάτο βραβεία και επαίνους. Πώς να μην καμαρώνει, λοιπόν, για όλα τα βραβεία του!

Όλοι οι πρόγονοί του οι λαγοί ήσαν πρώτοι στο τρέξιμο. Μόνο μια φορά ο προ-προπάππος του την πάτησε σε εκείνον τον αγώνα που τον κέρδισε η χελώνα. Πόσο ανόητος είχε σταθεί και πόσο εγωιστής ο προ-προπάππος του! Αυτό δεν το χώνεψε ποτέ του ο Πολύδωρος. Δεν ήθελε να του θυμίζουν αυτή τη θλιβερή ιστορία του μακρινού συγγενή του. Το είχε ρίξει στον ύπνο και η χελώνα κούτσα-κούτσα έφτασε πρώτη στο τέρμα. Όλα τα ζώα ζητωκραύγαζαν και επευφημούσαν τη χελώνα για τη νίκη της. Εκείνος ο προ-προπάππος του, ο λαγός, είχε γίνει το προς αποφυγήν παράδειγμα στο σόι των λαγών.

Το πρώτο που μάθαιναν τα μικρά λαγουδάκια ήταν να μην εφυσυχάζουν. Κάθε νίκη είναι μια κατάκτηση. Κάθε νίκη θέλει αγώνα. Το πάθημα του προ-προπάππου είχε γίνει το καλύτερο μάθημα για όλες τις επόμενες γενιές λαγών με σύνθημα: «Μην υποτιμάς ποτέ σου τον αντίπαλο!»

Του Πολύδωρου τού άρεσε να καυχιέται για το ταλέντο του. Παρόλο που ήξερε την ιστορία που είχε καταγράψει ο παραμυθιάς Αίσωπος, συνήθιζε να λέει στα άλλα ζώα: «Είμαι ο βασιλιάς της ταχύτητας!» Τα ζώα είχαν βαρεθεί να τον ακούνε να καμαρώνει και να περιαυτολογεί. «Είναι καιρός να μάθεις κι άλλα πράγματα, κυρ-λαγέ. Θα σου χρειαστούν!» του έλεγαν με τρόπο, αλλά αυτός δεν άκουγε κανέναν. Τα ζώα έβλεπαν καλύτερα το μέλλον του από τον ίδιο τον λαγό.

Αν κάποτε ο ασβός ο *μυροβλύτης* άφηνε τον βασιλικό θρόνο, λόγω γήρατος, επόμενος βασιλιάς θα ήταν ο λαγός. Αλλά με τέτοια μυαλά, δεν θα τα πήγαινε καλά με τους υπηκόους του αγρού. Κι αυτοί δεν ήθελαν έναν ψωροπερήφανο βασιλιά που θα ήταν μόνο καλός στο

τρέξιμο. Ήθελαν έναν έμπειρο και σοφό βασιλιά να τους κυβερνήσει.

Μια μέρα η Πουά η πασχαλίτσα που συμπαθούσε πολύ τον λαγό, τον πλησίασε και του άνοιξε κουβέντα. Πρώτα περί ποντικών και... γάτων και ύστερα περί του ίδιου του Πολύδωρου. Έστρεψε τη συζήτηση στην ταχύτητα και στη γρηγοράδα, πρώτα στα θετικά του δηλαδή κι ύστερα στη δειλία, στην ισχυρογνωμοσύνη, στο θράσος του και στα τόσα άλλα μειονεκτήματα που είχε ο λαγός.

Ο Πολύδωρος ανασκουμπώθηκε. Δεν του άρεσε να του υπενθυμίζουν τα κουσούρια του. Σε κανέναν δεν αρέσει αυτό. Όλοι θέλουν να τους λένε τα προτερήματά τους κι ο λαγός δεν θα αποτελούσε την εξαίρεση από τον γενικό κανόνα. Ήταν το πιο γρήγορο ζώο σε όλο τον αγρό. Αυτό και μόνο έφτανε. Του είχαν βγάλει μάλιστα και ποιημάτáκι:

Ο Πολύδωρος πού 'ναι στα πόδια γρήγορος.

«Ξεχνάς τη χελώνα;» του είπε στο τέλος η Πουά θυμωμένη. Ήταν το τελευταίο της χαρτί. Δεν θα του το έλεγε, εάν δεν τη νευρίαζε η ξεροκεφαλιά του.

«Μη μου θυμίζεις, σε παρακαλώ, τη χελώνα του Αισώπου», αμύνθηκε ο Πολύδωρος.

«Μπα, γιατί; Δε σε βολεύει να ακούς την αλήθεια;»

«Παραμυθάς ήταν, δεν έλεγε την αλήθεια!» είπε ο Πολύδωρος μη θέλοντας να παραδεχτεί εκείνη την αλήθεια που πονούσε κάθε λαγό πάνω στη γη.

«Πολύδωρε, ξεχνάς ότι τα παραμύθια είναι το σπίτι της αλήθειας;» του είπε ταπεινά η Πουά κι έκανε να φύγει.

«Χμ! Το σπίτι της αλήθειας. Μου αρέσει αυτό», έκανε ο λαγός και έξυσε το αυτάκι του από αμηχανία, «αλλά δεν παύουν να είναι παραμύθια», της φώναξε δυνατά να τον ακούσει.

«Λαγεεέ!» σούφρωσε τα κατακόκκινα χειλάκια της η Πουά. Ήταν

τόσο όμορφη όταν έκανε αυτόν τον μορφασμό σαν να του έλεγε «δε με γελάς εμένα».

«Έχει δίκιο. Άι, στο καλό της. Και αυτή η αλήθεια δε με βολεύει καθόλου», μονολόγησε σιγανά ο Πολύδωρος.

«Εντάξει», της φώναξε πάλι μετανιωμένος.

«Κάποτε θα έρθεις αντιμέτωπος με όλες τις αλήθειες του κόσμου. Δεν θα μπορείς να κάνεις αλλιώς», του είπε η Πουά που δήθεν έπαιζε αμέριμνα με τις κεραίες της.

«Τέλειωσε για σήμερα το μάθημα της αλήθειας, Πουά. Το πήρα το μήνυμα.»

«Γεια σου, Πολύδωρε!» του είπε τραγουδιστά η Πουά και τού 'κλεισε το μάτι. Η Πουά ήξερε να κάνει τη λύπη χαρά.

«Γεια σου!»

Ο Πολύδωρος την αποχαιρέτησε και έφυγε για το γιατάκι του. Την είδε που εκείνη η μικρή κόκκινη βουλίτσα, μια τόση δα σταλίτσα ύπαρξης, χαμογελούσε πάνω σε ένα λευκό πέταλο τριαντάφυλλου. Έμοιαζε από μακριά με σταλαγματιά αίμα πάνω στο βελούδινο πανωφόρι του άνθους.

Ο Πολύδωρος ήθελε να σκεφτεί όλα όσα του είπε η μικρή πασχάλιτσα. «Μα είναι τόσο μικρή! Πού τη βρήκε τόση σοφία; Κι εγώ πώς θα καταφέρω να γίνω σοφός; Εάν δεν γίνω σοφός, δεν θα μπορέσω να γίνω ποτέ βασιλιάς, για να κυβερνήσω τον λαό μου με σύνεση. Τον λαό μου; Α! αυτό μου αρέσει πολύ!» Την τελευταία φράση ο Πολύδωρος την είπε δυνατά σαν να ήταν ήδη βασιλιάς.

«Τον λαό μου!» κορδώθηκε από περηφάνια, αλλά σκόνταψε σε μια πέτρα που είχε μπροστά στην είσοδο του σπιτιού του για καμουφλάζ και βρέθηκε με το κεφάλι κάτω. Ένα μικρό καρούμπαλο πετάχτηκε και άρχισε να τον πονάει. «Ας κοιτάζω και χαμηλά, όχι μόνο ψηλά!» είπε δυνατά στον εαυτό του και έτριψε το καρούμπαλο. «Ε, δεν ήξερα ότι η γνώση πονάει», είπε και ξάπλωσε να ξεκουραστεί και να φέρει στο μυαλό του όλα όσα είπαν με την Πουά στο μάθημα της αλήθειας.

